

nos etiam valde reprobamus, cum hac ultima distinctione a nobis proposita nullo modo conexa est. Quia non solum confirmationis donum, sed etiam solius perseverantiae finalis solis prædestinatis, et propriissime electis conferri censemus. Et præterea optime potest illud donum dari ut efficax medium et infallibile ex parte Dei, ut suam electionem efficacem exequatur, etiamsi non attingat illam perfectionem quam donum confirmationis in gratia singulariter habet; ergo ex distinctione talium donorum nullo modo sequitur altera distinctio in modo electionis vel prædestinationis divinæ. Denique quod ulterius infert dictus auctor, sequi donum perseverantiae non esse ejusdem rationis in omnibus, si intelligatur consequens, non esse ejusdem rationis quoad hoc ut unum det tantum posse, aliud etiam *relle*, negatur sequela, quia non solum confirmatio in gratia, sed etiam aliud donum, quod illum gradum non attingit, dat posse et velle, ut ostensum est. Illatio ergo in hoc sensu facta non procedit contra conclusionem quæ solum fuerat de distinctione doni confirmatorum, et doni quod sine confirmatione perseverantiam præbet. Si autem sequela procedat contra hunc modum distinctionis, optima erit illatio; negamus tamen esse contra communem Sanctorum consensum, in hoc sensu dicere donum perseverantiae non esse ejusdem rationis in omnibus electis; jam enim ostensum est quomodo in communi Patrum doctrina hoc sit fundatum. Imo addere possumus etiam in ipso dono confirmationis varietatem inveniri. Nam excellentius donum perseverantie et confirmationis datum est Beatissime Virgini quam cæteris confirmatis, nam illa in omni bono confirmata est, ita ut etiam a venialibus fuerit præservata; alii vero solum a mortalibus; que differentia sine magno excessu perfectionis in dono confirmationis et protectionis Virgini collato esse non potuit. De quo iterum in c. 8 sermo occurreret.

CAPUT VII.

UTRUM PERSEVERANTIE DONUM EX LIBERO ARBITRIO RECIPIENTIS PENEAT?

1. Alvarez opinio. — Primum fundamentum. — Secundum. — Hanc quæstionem fuisse tractat P. Alvarez, disput. 105, ubi valde exagit eos qui dicunt efficaciam doni perseverantiae ex libera hominis cooperatione

dependere, quia sine illa rationem doni perseverantiae non haberet. Itaque opinio ejus est donum perseverantiae in sua efficacia nullo modo dependere a cooperatione liberi arbitrii, etiam ut a conditione vel sub quacumque alia ratione. Movetur sequentibus testimoniis et rationibus. Primo, quia donum perseverantiae non potest esse nisi a Deo, ut docet Concilium Tridentinum, sess. 6, c. 43; ergo non pendet a libero arbitrio. Probatur consequentia, quia alias posset aliunde haberi quam a Deo solo. Secundo, quia aliud est perseverare, aliud donum perseverantiae; comparantur enim sicut actus secundus et principium ejus, nam perseverare fit per actus hominis qui prodeunt a dono perseverantiae; ergo, licet perseverare pendeat a libero arbitrio, nihilominus ipsum perseverantiae donum, quod a solo Deo infunditur, præveniendo ipsum liberum arbitrium, non potest ab illo pendere. Probatur consequentia, quia causa non pendet ab effectu, nec prius a posteriori; sed donum hoc est causa perseverandi, et prævenit liberum arbitrium ut perseveret, nam ad auxilia præventionis pertinet; ergo.

2. Tertium fundamentum. — Tertio, donum perseverantiae tale est ut contumaci hominis voluntate amitti non possit; ergo neque ipsum neque efficacia ejus pendet a libero arbitrio. Antecedens est Augustini, de Dono perseverant, c. 4 et 6 ac multis sequentibus, et lib. de Corrept. et grat., capite 12, idem dixerat. Contra quam sententiam insurrexerunt Massilienses, dicentes, *quidquid donatur prædestinatis posse ab eis propria voluntate vel amitti, vel retineri*, ut refert Hilarius, in epist. ad Augustinum, et nihilominus ab Augustino refelluntur. Idemque sentiebat Vitalis, quem idem Augustinus reprehendit, epist. 107 ad ipsum. Et probari facile potest ex distinctione inter hoc donum et illud quod non dat perseverare, sed tantum posse. Sequela vero probatur, quia si hoc donum in sua efficacia a libertate hominis penderet, posset non habere effectum, si homo vell. Unde addit Hilarius, in dicta epistola contra Massilienses: *Falsum dixissent, si putarent verum, eam quosdam perseverantiam percipisse, ut nisi perseverantes esse non possent.*

3. Quartum fundamentum. — Quarto, quia donum perseverantiae tale est, *ut det homini habere in fide (viva) liberrimam, fortissimam et invictissimam voluntatem*; ergo efficacia ejus non pendet a libera hominis voluntate. Antece-

dens est August., lib. de Corrept. et grat., ubi illud probat ex verbis Christi, Luc. 22: *Ego rogavi pro te, Petre, ut non deficiat fides tua*, sic ea inducens: *An audebis decere, etiam rogante Christo, ne deficeret fides Petri, defecturam fuisse, si Petrus eam deficere voluisse, id est, si eam usque in finem perseverare voluisse? Quasi aliud Petrus ullo modo vellet quam pro illo Christus rogasset, ut vellet? In quibus verbis sentit Augustinus, tale esse perseverandi donum, ut non possit voluntas aliud velle quam quod ipsum donum facit velle. Et eamdem doctrinam repetit Augustinus, in c. 42, ubi specialiter notanda sunt illa verba: *Christo sic eos ponente (scilicet, Apostolos) ut eant, et fructum afferant, et fructus eorum maneant, quis audeat dicere: Forsitan non manebunt, et infra: Ipse dat perseverantiam, qui statuere potens est eos qui stant, ut perseverantissime stent, vel restituere qui ceciderunt.**

Consequentia vero probatur eodem modo quo probata est in argumento præcedenti, quia quod pendet a libero arbitrio potest ab illo impediiri.

4. Quintum fundamentum. — Sextum. — Quinto, quia alias, si hoc donum a nostra voluntate penderet, gratia ejus non regeret ac duceret voluntatem, sed potius esset pedissequa liberæ voluntatis, et ita gratia hujus magni doni subjiceretur voluntati, et obedientiæ humanæ, et non subjiceret sibi humanam voluntatem, quod videtur in Concilio Araucano damnatum, et ab Augustino frequentissime. Sexto, quia si hoc donum perseverantiae proprium prædestinatarum a libero arbitrio penderet, non daret illis perseverare, sed tantum posse, ita ut ipsum perseverare pendeat a libero arbitrio; quod si non perseverant, ex culpa illorum procedat. Consequens est falsum, quia alias non esset excellentius perseverantiae donum quod nunc datur prædestinatis, quam illud quod Adamo in statu innocentiae datum est, contra Augustinum, dicto c. 11, de Corrept. et grat.

5. Exponitur quæstio præsens. — Supponendum primo. — Hæc quæstio eamdem difficultatem attingit, quæ supra de auxilio efficaci tractata est; tamen quia in hoc dono peculiariter urget ab auctoribus physicæ prædeterminationis, necessarium visum est doctrinam superiorum datam ad hoc donum dilucide et breviter applicare, et ob eamdem causam præcedentia argumenta ut distincta proposui, quamvis omnia unum sint, quia ita fere proponuntur a dicto Theologo, et ne videamur

aliquam difficultatem subterfugere. Ante omnia vero ea in quibus convenimus separanda sunt, ut punctum controversiae attingamus. Et imprimis suppono hic non esse questionem de illa perseverantia quæ sine actibus hominis perseverantis obtinetur, nec de dono per quod præstatur. Nam illud sine dubio non pendet a libero arbitrio, neque in suo esse, qualemcumque illud sit, quia non fit effective ab homine, sed a solo Deo, seu ab ejus protectione extrinseca, ut declaravi; neque quoad illius donationem vel collationem, quia non datur propter aliquam dispositionem liberam recipientis; nec denique quoad ipsum perseverare actualiter, quia hoc non fit in his personis per actus positivos, nedium liberos, sed fit per solam carentiam seu negationem novæ culpæ, quæ in eis libera non est, ut declaravi. Quæstio ergo est de dono quo perseverat justus adulitus per proprios actus.

6. Supponendum secundo. — De quo supponimus secundo ut certum, donum hoc non tollere libertatem in illis actibus per quos perseveratur. Ita docet dictus auctor in sua conclus. 3, et optime probatur ex illo Ecclesiast. 41: *Qui potuit transgredi, et non est transgressor*; nam sine dubio hoc maxime de perseverantia dictum est; ergo donum perseverantiae non aufert ab illo peccandi libertatem. Ideoque merito dixit Prosper, libro secundo de Vocat. gent., capit. 27, in principio, quod Deus, *ad obedientium sibi ipsum velle sic donat, ut etiam a perseverantibus illam potestatem, quæ potest nolle, non auferat*. Denique eadem est ratio de hoc dono et de quocumque speciali auxilio efficaci præveniente, quia hoc donum non est nisi cumulus talium auxiliorum, ut explicatum est.

7. Tandem supponenda est quadruplex hujus doni distinctio. — Assertio prima hac in dubitatione. — Tertio, tria vel quatuor sunt in hoc dono distinguenda: unum est substantia seu entitas illius, prout in nobis physice fit; secundum est collatio illius, quatenus aliquo morali modo potest a nobis pendere; tertium est efficacia illius, quam subdistinguere possumus, et in hoc tertio loco efficaciam in actu primo intelligere, quæ non est nisi virtus activa ipsius doni, et quarto loco ponere efficaciam in actu secundo, quæ est actualis influxus in actu quo homo perseverat. Unde possumus etiam addere ipsum effectum talis doni, qui est actu perseverare, et proprie dicunt perseverantia ipsa actualis. Igitur de primo istorum nulla est controversia. Nam

certum est tale donum non pendere physice a nostra voluntate, ut liberum arbitrium est. Hoc enim convincit ratio illa, quod hoc donum pertinet ad prævenientia auxilia quæ Deus facit in nobis sine nobis libere cooperantibus. Dixi autem *ut liberum arbitrium est*, quia, sicut auxilium efficax præveniens et internum non fit in nobis nisi physice efficientibus, quamvis non libere, ita hoc donum, cum non sit nisi quædam collectio seu ordinata successio talium auxiliorum, licet non pendeat a voluntate ut libere operante, pendet nihilominus ab illa et intellectu, ut physice influentibus, utique respective, et cum distributione accommoda; nam hoc donum actus intellectus et motus voluntatis includit, et ita illi ab intellectu, isti a voluntate physice pendent, quia vitales actus sunt, licet non libere, sed modo naturali in eis et ab eis fiant.

8. *Assertio secunda.* — Deinde de tertio, id est, de efficacia in actu primo talis doni, convenimus non habere illam a libero arbitrio, nec quoad hoc ab illo pendere. Quod probant aliqua ex argumentis factis, ut respondendo dicam, et ex præcedenti punto est manifestum. Quia hæc efficacia seu activitas, ut cum minori æquivocatione loquamus, non est aliquid distinctum a substantia talis doni, et quamvis a nobis possit illa activitas considerari, ut proprietas talis entitatis, erit distinctio rationis, non rei; et ideo non aliunde habet tale donum activitatem suam, quam unde habet substantiam et entitatem suam; sicut ergo in entitate non pendet a libero arbitrio, ita nec in ipsa activitate in actu primo. Habet ergo illam effective a Deo principaliter efficiente, et a potentissimis nostris, eo modo quo ab illis fit; formaliter vero ex se et natura sua talenm habet activitatem, quæ etiam secundum rationem considerari potest a tali entitate intrinsece resultans. Speciali vero modo dicitur hoc donum quoad hæc duo a solo Deo pendere, quia et ipse solus est principalis causa ejus, utiturque nostris potentissimis tanquam instrumentis ad illud infundendum, sicut de auxiliis gratiæ generatim dictum est; et pro arbitrio solo ipsius Dei infunditur sine consensu libero recipientis, nimirum quoad ipsam infusionem talis doni, nam quoad usum ejus id non procedit, ut jam dicemus.

9. *Assertio tertia.* — Præterea in quarto puncto de efficacia hujus doni in actu secundo, id est, de actione ejus et influxu in actus liberos voluntatis propter quos efficiendos datur, certum est donum hoc ad hanc effi-

cientiam suam postulare liberam cooperacionem liberi arbitrii, et sine illa suum influxum præstare non posse. Hoc etiam ingenue concedit dictus auctor in sua conclus. 2; est enim evidens, quia hoc auxilium non potest in nobis sine nobis hujusmodi actus efficere; quia ipsi actus, ut vitales sunt, essentiali dependentiam habent a nostris potentissimis; ut vero liberi sunt, ab ipso libero arbitrio et potestate ejus ad non consentiendum quasi formaliter in esse libero constituuntur. Unde recte dictum est in lib. de Ecclesiast. dogmat., c. 21: *Ut non labantur in adepto salutis munere, sollicitudinis est nostræ, et divini parter adjutorii.* Idem docet Prosper, lib. 2 de Vocat. gent., c. 26. Cum ergo hoc donum non possit sine libera cooperatione voluntatis hos actus efficere, consequenter nec potest influxum suum sine libero arbitrio præbere, quia ejus influxus non est nisi ejus actio, et actio illa est una seu indivisibilis doni seu auxillii, et liberi arbitrii, et ideo, sicut liberum arbitrium non potest influere in actum sine tali dono, ita nec tale donum sine libero arbitrio, utique quoad necessariam concomitantiam, seu mutuam cooperationem utriusque principii, quicquid sit, an in modo influendi emineat, seu perfectius influat donum, seu principium supernaturale gratiæ, quod nemo negat, neque in controversiam nunc venit, quia cum hac inæqualitate potest esse simultas et mutua connexio necessaria inter utrumque principium.

10. *Repugnantia Alvarez.* — Non obstante vero hac necessaria connexione, addit dictus auctor in eadem assertione donum hoc non pendere a libero arbitrio in sua efficacia in actu secundo, idemque dixerat de auxilio efficaci in disp. 90, conclus. 2, ad quem locum probationem remittit. Ubi solum in prædeterminatione physica talium auxiliorum totum fundamentum hujus partis constituit. Unde argumentatur, quia efficacia gratiæ est prior cooperatione liberi arbitrii, quia, etiam ut adjuvans et cooperans, est præveniens, et cooperatio liberi arbitrii est posterior, quia est effectus ejus. Hoc vero fundamentum imprimis supponit falsa principia, quia auxilium efficax non predeterminat physice voluntatem in actu primo, seu prius natura quam ipsa operetur, nec etiam prius natura efficit actum secundum, quam ipsa voluntas, id enim repugnantiam involvit, cum actus ipse vitalis sit et liber, in quocumque signo naturæ consideretur. Unde non minus repugnat

ut idem auxilium, quatenus cooperans est, prius natura operetur quam potentia quæ illi cooperatur, quæ omnia in lib. 5 late probata sunt. Quapropter, loquendo in particulari de dono perseverantiae, sicut voluntas illo dono affecta nihil operari potest sine influxu et actione illius doni, ita etiam e contrario donum ipsum non potest efficere actum seu actionem voluntatis sine voluntate, neque in instanti temporis, neque in ordine naturæ. Quo principio verissimo supposito, solum relinquitur quæstio de nomine, an propter illam necessariam connexionem in tali operatione, possit donum illud dici dependere a voluntate in tali efficacia, quæ vocatur in actu secundo. Et quidem si verbum dependendi, habitudinem effectus ad causam significet, ut philosophicus rigor interdum exigit, sic clarum est non dependere tale donum gratiæ a voluntate, quia non est effectus ejus, utique in genere causæ efficientis, ut loquimur. Alio vero modo, dependendi verbum etiam in communi et proprio sermone accipi solet latius, ita ut significet necessitatem alicuius conditionis vel alterius concusæ ad agendum. Sic enim dicitur ignis dependere a convenienti applicatione in agendo, et sol in illuminatione orbis dici potest dependere a motu suo, et visus pendere in videndo ab specie et lumine. Hoc, ergo modo, inter eos qui terminos intelligunt et sincere veritatem amplectuntur, recte et sine ullo inconvenienti dici potest donum perseverantiae in actuali efficientia sua a libero arbitrio pendere tanquam a concusa, sine cuius cooperatione nihil efficere potest, sed tantum afficere et excitare potentiam non effective, sed formaliter, sub quo respectu habet rationem prævenientis gratiæ, non adjuvantis propriæ seu cooperantis, ut in lib. 5 generaliter dictum est. Neque etiam oportet fingere quod liberum arbitrium prius natura operetur quam donum perseverantiae, ut tacite supponit Alvarez in dicta disp. 90, num. 8 et 9; nam satis est quod omnino simul influat liberum arbitrium cum dono seu auxilio perseverantiae; quia in causis, ut dicto modo invicem pendeant, satis est simultas inseparabilis in agendo, ita ut una sine alia efficere non possit.

11. *Objectio.* — *Solutio prima.* — Sed objiciunt quia etiam in hoc genere dependentiae inter concusæ non dicitur una causa pendere ab alia, nisi quando una est superior et subordinata alteri; at vero quæ superior est, et cui altera subordinatur, non dicitur etiam illo modo pendere ab inferiori sibi subordinata, quia ipsum nomen dependentiae indicat superioritatem. Unde non dicitur Deus pendere a causis secundis, etiam in his quæ cum illo concusant. At vero liberum arbitrium est inferioris dono perseverantiae, et illi subordinatur; ergo ipsum arbitrium pendet a dono in tali efficientia, non e converso. Respondeatur primo negando assumptum, quia non solum in inferiori, respectu superioris, sed etiam in æqualibus causis, et in superiori, respectu inferioris, habet locum et est usitata illa locutio; nam, si duo portantes lapidem ad id sufficiunt, et neuter per se potest, optime quilibet illorum dicitur ab altero in portando pendere, quia neuter sine altero posset illud facere, et simul possunt. Et non solum species pendet a visu in efficientia visionis, sed etiam visus a specie, quamvis non visus speciei, sed species visui subordinetur. Et in materia propinquiori voluntas informata habitu charitatis minus principalis causa est actus ab ultrae eliciti quam ipsa charitas, et nihilominus non solum dicitur voluntas pendere a charitate in illa actione, sed etiam charitas a voluntate. Imo secundum in rigore generalius est, quia charitas nullo modo potest efficere actum suum sine voluntate, voluntas autem posset illum elucere sine habitu per auxilium actuale.

12. Unde etiam dici potest quod, licet in entitate et virtute sua charitas excedat voluntatem in efficientia talis actus, nihilominus in eadem efficientia, quatenus libera et quatenus vitalis, habitus subordinatur voluntati, et ideo etiam dicitur voluntas uti tali habitu ad operandum. Unde propter hanc etiam speciem rationem potest dici habitus ille pendere a libero arbitrio in efficientia sua; ergo par ratione potest idem dici de dono perseverantiae, vel propter absolutam necessitatem talis concusæ, vel quia actus ille, ut vitalis est et liber, speciali modo pendet a voluntate, et quia in illa actuali efficientia voluntas bene utitur auxilio divino, sicut bene utitur suo habitu, quamvis sub alia ratione illud auxilium sit simpliciter prius, et ducat ac regat voluntatem. Et hoc exemplum de habitu charitatis solvit objectiones omnes quæ circa hoc fieri solent. Nam ex eo quod habitus charitatis pendeat dicto modo in sua efficientia a voluntate, non sequitur mendicare actuali efficientiam a libero arbitrio, nec sequitur quod voluntas det illi efficaciam, sed solum sequitur nec posse habitum exercere suam efficientiam sine coefficientia voluntati.

tis, nec posse habitum libere efficere nisi dicto modo a voluntate libera in agendo pendeat, quæ verissima sunt, et, quantum assequi possum, necessaria. Idem ergo de dono perseverantiae dicendum est, nam quantumvis sit efficax, non potest vitaliter et libere suam exercere efficientiam, nisi eodem modo a libero arbitrio pendeat in agendo. Est enim eadem ratio. Nam, licet auxilia per quæ datur perseverantiae donum in se sint actus vitales, et sub illa ratione secundi, nihilominus in ordine ad consensum liberum comparantur ut actus primi, et ita dici potest voluntas illis ut libere, et sub ea ratione donum illud in agendo a libero arbitrio pendere. Ad exemplum autem de Deo, jam in superioribus responsum est, Deum absolute non posse dici pendere a causis secundis, quia quod cum illis agit, posset sine illis efficere; tamen si consideretur præcise ut causa prima efficiens cum secundis, sic etiam dici potest pendere in illo genere efficientiae a causis secundis, per quod verbum dependendi solum significatur, dum non applicat suam potentiam ad agendum, plus quam applicet ad influendum cum causa secunda, non posse talem actionem vel effectum sine causa secunda producere.

13. *Assertio quarta.* — Ex quibus manifestum est quid de quinto punto, id est, de ipso effectu producto ab auxilio doni perseverantiae dicendum sit, nimirum, pendere a libero arbitrio. Nam, sive in illo effectu consideretur terminus illius efficientiae, sive actio per quam ille terminus fit, utrumque dependet a libero arbitrio, licet utrumque sit etiam ab ipso perseverantiae dono. Probatur, quia effectus ille in termino suo non est nisi actus ipse vitalis, prout est qualitas quædam quæ effective pendet a voluntate libere influente in ipsam. Actio etiam, per quam illa qualitas fit, eadem indivisibilis est a potentia et dono gratiæ; ergo illamet actio, quæ est a dono perseverantiae, est a libero arbitrio; ergo per seipsam a libero arbitrio pendet, et per eam pendet qualitas quæ est terminus ejus. Jam enim in lib. 3 ostensum est non posse ibi ex natura rei distingui duas actiones, unam a libero arbitrio, aliam ab auxilio vel dono gratiæ; sed ad summum mentis præcisione et consideratione, secundum quam verum est actionem illam, ut dicit habitudinem ad auxilium, distingui ratione a seipsa, ut dicit habitudinem ad arbitrium; sed cum hæc sit tantum mentis consideratio, non tollit quin illa

indivisibilis actio ab utroque principio pendeat et a singulis tota, licet non totaliter seu solitaria. Præterquam quod etiamsi præscindantur secundum rationem, habent inter se mutuam dependentiam non causalitatis propriæ, sed necessariæ connexionis, quæ ab intellectu, eas sic distinguente ratione, per modum mutuæ concomitantiae necessario concipienda est.

14. *Resolvitur punctum difficultatis hujus capituli.* — *Opinio negans.* — *Præcipuum fundamentum.* — Solum superest nonnulla controversia de secundo punto, seu de dependentia doni perseverantiae a nostro arbitrio, quoad ipsius collationem seu receptionem. Est enim quæstio an aliquis bonus usus liberi arbitrii sit conditio necessaria, vel ratio ob quam Deus nobis infundit perseverantiae donum. Et ut Semipelagianos vitemus ac relinquamus, supponimus non esse quæstionem de bono usu, quem liberum arbitrium suis solis naturalibus viribus habeat. Satis enim in lib. 3 ostensum est liberum arbitrium solis viribus nihil posse efficere quod sit ratio, vel conditio recipiendi aliquod vel minimum beneficium gratiæ, nedum magnum perseverantiae donum. Est ergo quæstio de bono usu ex auxilio gratiæ. Et in hoc sensu præcipue negatur donum perseverantiae pendere a libero arbitrio, id est, ab aliquo bono usu ejus. Et præter argumenta facta, fundamentum præcipuum est, quia, si donum perseverantiae finalis penderet quoquo modo a bono usu liberi arbitrii, eodem modo penderet prædestinatio; nam hæc duo, juxta doctrinam Augustini et D. Thomæ, pari passu currunt; absurdum autem est dicere dari aliquam rationem vel conditionem necessariam ex parte nostra, a qua prædestinatio pendeat; ergo.

15. *Veritas explicatur.* — Nihilominus contrarium verum censemus, in legitimo sensu explicatum. Potest namque intelligi quæstio de bono usu liberi arbitrii, qui ab illo fit cum ipsismet auxiliis, in quibus perseverantiae donum consistit, vel de bono usu per alia auxilia distincta ab ipso dono perseverantiae, ipsumque præcedentia, nam subsequentia esse non possunt. Quia, si donum perseverantiae sit consummatum, post illud non dantur auxilia ad statum viæ pertinencia, cum in termino viæ et non antea, tale donum perseverantiae compleatur. Si vero donum perseverantiae non sit consummatum, necesse est ut sit saltem inchoatum, et consequenter talia auxilia non erunt subse-

quentia, sed concomitantia ipsum donum, vel potius erunt quasi partes ipsius doni, et ita bonus usus illorum ad bonum usum ipsiusmet doni perseverantiae pertinebit, quamvis in ipsomet dono possit unum auxilium, et bonus usus ejus considerari, ut præcedens aliud auxilium et ejus bonum usum. Hæc vero comparatio in illis duobus membris de usu præcedente donum, vel ab ipso procedente comprehenditur, ut dicemus, et ideo ad illa tantum duo membra respondere necesse est.

16. *Assertio prima bimembris.* — *Probatur prima pars, primo.* — Dico ergo primo: nullus bonus usus liberi arbitrii consequens totum perseverantiae donum potest esse conditio necessaria seu ratio obtinendi ipsum integrum donum; aliquis vero bonus usus procedens ab aliquo auxilio pertinenti ad perseverantiae donum, potest esse aliqualis ratio consummationis ejusdem doni. Ac subinde totum donum perseverantiae non pendet ab aliquo bono usu liberi arbitrii antecedente; consummatio autem, seu progressus, ac perfectio talis doni jam inchoati potest a præcedenti usu liberi arbitrii pendere. Prior pars suaderi potest aliquo modo motivis contrariae sententiae, et præsertim illo de prædestinatione. Propria vero ratio illius est, quia primum auxilium gratiæ in aliquo ordine non potest cadere sub aliquod meritum liberi arbitrii, etiamsi sit imperfectum, et per modum congruentis rationis, vel necessariæ conditionis, ut contra Semipelagianos ostensum est; ergo neque in præsenti auxilium primum efficax, quod ad perseverandum vel potius ad inchoandam perseverantiam datur, non potest habere fundamentum in prævio bono usu libero operantis, sive dicatur meritum, sive impletatio, vel dispositio, aut necessaria conditio. Probatur consequentia ex paritate rationis, servata proportione, quæ in hunc modum declaratur. Quia vel ille bonus usus procedit ab auxilio gratiæ, vel non; si non procedit, certum est non posse esse rationem sequentis auxilii gratiæ, ut supposui ex doctrina catholica contra Semipelagianos; si procedit ab auxilio, vel ab illomet auxilio quod perseverantiam inchoat, vel ab alio priori: non ab alio priori, quia supponitur illud esse primum, nec ab eodem, quia effectus auxilii non potest esse ratio ob quam detur idem auxilium, tum quia est posterior, tum etiam quia alias idem auxilium esset ratio et causa sui ipsius; ergo non potest dari ex parte

hominis ratio ob quam illi datur primum auxilium ad perseverandum; ergo nec potest dari ratio totius doni perseverantiae, nam in toto illo dono primum auxilium includitur.

17. *Erasio quedam.* — *Impugnatur.* — Dicitur forte ad primum auxilium, quod ad perseverandum datur, antecedere auxilium ad justificationem obtinendam, et per bonum usum ejus posse hominem mereri primum auxilium ad perseverandum. Sed contra hoc est, quia dispositio ad primam justificationem solum est ratio vel causa ipsius justificationis, non perseverantiae, quæ posterior est, et interdum datur, et interdum non datur; totus autem bonus usus liberi arbitrii ab illo auxilio procedens pertinet ad dispositionem necessariam, vel convenientem ad obtinendam primam gratiam; ergo non potest esse ratio obtinendi aliud speciale auxilium efficax ad perseverandum in illa. Denique talis usus liber præcedit vel tempore vel natura ipsam justificationem; ergo nondum potest esse ratio recipiendi perseverantiam; omnis autem bonus usus gratiæ subsequens justificationem de se inchoat perseverantiam, et ita provenit ab auxilio efficaci dato ad perseverandum, vel pro aliquo tempore, vel simpliciter, si usque ad finem progrediatur, ac proinde non potest totum perseverantiae donum in prævio usu liberi arbitrii aliquo modo fundari, aut ab illo pendere.

18. *Probatur secunda pars.* — Altera pars assertionis probatur contraria ratione, quia donum integrum perseverantiae multa prævenientia et efficacia auxilia includit, quæ non simul, sed successive opportunis temporibus dantur; ergo optime intelligitur et fieri potest ut ea lege dentur, quod homo bene utatur primo auxilio ut recipiat secundum, et secundo ut recipiat tertium, et sic de ceteris. Probatur consequentia, quia ille prior usus jam procedit a gratia, tam auxiliante quam sanctificante; ergo de se potest esse dispositio vel ratio proportionata subsequentis auxilii, et alioqui est hoc consentaneum divinæ prævidentiae et justitiae; ergo nihil vetat ita fieri, quamvis non sit de hoc certa et infallibilis lex statuta, quia potest Deus et non dare secundum auxilium efficax bene operanti per prius auxilium, et dare illud multo majus et abundantius quam priori bono usui correspondeat; dividit enim singulis, prout vult. Et confirmatur ex Augustino, supra dicente posse justum hoc donum simpliciter emereri, quod non potest de toto seu integro dono intelligi,